

Zvezdana prašina

Zvezdana Čagalj, odgojiteljica – savjetnica
Dv Rados, jedinica: Šareni svijet
Split

1. Maštaonicom protiv strahova

Kako je počelo

Jednoga dana Helena (5,5 god.) mi se potužila: "Znaš, Zvijezdo, gledala sam na TV jedan strašan film kako klaun jede djecu. Sad više nikako ne mogu zaspati. Ružno sanjam i bojim se zatvoriti oči." Zagrlila sam je i rekla: "Ljubavi, to je samo film. I to ružan film. Klaunovi su ljudi koji se oblače i šminkaju da bi uveseljavali djecu." "Znam", odgovorila mi je, "ali ovaj ih je kao kroz rupe na cesti." Nije se dala smesti. Istog dana za pomoć me zamolila Helenina mama: "Molim vas, pomozite! Više ne znam što ću. Ona se budi sva u znoju i s krikovima." "Znam, upravo mi je ispričala. Pokušat ćemo to riješiti zajedno", odgovorila sam.

Razmišljala sam kako da pomognem Heleni. Razgovarati? Pa to radim stalno! Svakodnevne probleme socijalnog i emotivnog karaktera sagledamo sa svih strana i obično ih uspješno riješimo razgovorom. U tome mi pomažu lutke koje sami izrađujemo namjenski za određenu situaciju. Pomislila sam da možda stravične slike iz mašte mogu putem mašte i nestati. Odlučila sam pokušati i upriličila maštaonicu.

Zvijezde – naše prijateljice

Ispričala sam nekolicini djece, među kojima je bila i Helena, priču o tome kako u mašti možemo svugdje stići, pretvarati se u drage likove i biti sve što želimo. Samo moramo to jako željeti. Putem mašte možemo i do zvijezda na nebu. One nam postaju prijateljice i možemo im pričati o svemu što nas muči ili veseli. Od njih možemo zatražiti pomoć kad nas nešto muči. Kad god je netko tužan, ljut ili jednostavno želi razgovarati, može se obratiti zvijezdama. Treba samo pogledati kroz prozor i ispružiti dlanove. Na dlan mu se spusti zvijezda, a kad čvrsto zatvori oči i poželi nešto što mu je u tom trenutku najvažnije, ako to dovoljno jako želi, želja će mu se sigurno ispuniti. Zatim zvijezdu treba vratiti na nebo i ći spavati.

Do zvijezda zajedno

Nakon priče o zvezdanim prijateljicama, soba vrtića postala je maštaonica. U polumraku sobe, s jednim blagim izvorom svjetlosti, sjeli smo u krug i uhvatili se za ruke radi osjećaja sigurnosti i zajedništva. Zatvorenih očiju i ispruženih i otvorenih dlanova, *čekali smo zvijezde*. Osjećali smo ih na različite načine, kao: "...nešto hladno", ili "...kao nešto što škaklja", ili "...kao poljubac", itd. Oči su nam bile čvrsto zatvorene jer su želje toliko jake da ne dopuštaju virenje.

Tiho, da ne ometaju druge, sva su se djeca odjednom našla u krugu čekajući zvijezde. Od tada su stalno tražila da ih vodim u maštaonicu. Maštaonica je postala naš mali svakodnevni ritual, a mnoga su djeca na taj način počela rješavati svoje strahove.

'Uvrućeni' dlanovi

Dječje priče otkrile su mi da oni i kod kuće, sami, traže pomoć od zvijezda, obično na balkonu ili kod otvorenog prozora. Pričali su mi:

Paola (4,5 god.): "Istina je. Uvijek osjetim zvijezdu na dlanu. Hladna je kao mala bura. Bit će zato što je moj dlan 'uvrućen' od želje. A želju ti neću reći, neće mi se onda ostvariti."

Helena je nakon svega desetak dana došla u vrtić sva ozarena: "Zvijezdo, više ti ne sanjam ružno od kada mi dolaze zvijezdice! Znaš, svaku noć osjetim poljubac koji mi stave na oči. To mi je lijepo."

Luka (5 god.): "I ja to osjetim. Evo, jučer su se mama i tata posvadali. A, uvijek se svadaju oko love. Meni je to glupo, ali još gluplje mi je što moram biti sam u sobi i gledat one dosadne crtane. Onda mi je mama živčana, a tata lupne vratima i ode vani. I ja bi vani, a mama me potjera u sobu. Ponekad plačem. A sad čekam zvijezdu, uključim maštu i budem sretan. U mašti se mama i tata nikad ne svadaju."

Napisala sam i stihove za maštaonicu :

*Na dlan mi pala
zvijezda mala
blijeda ko neki
daleki san.
U tom trenutku
nisam znala
želi li ostati tu
ili pobjeći van?!
Šapne mi tiho:
"Poželi želju, pokušat ću
ispuniti je cijelu!"
Poželjeh da ode
na nebeski prijesto,
gore, uz mjesec,
gdje joj je i mjesto.*

2. Sergio među zvijezdama

Zvijezde su nam pomogle i kad smo u prometnoj nesreći izgubili našeg Sergia. Bile su mu svega tri godine. Što učiniti? Kako objasniti djeci? Plakati pred njima ili se kontrolirati? Bila je to situacija u kojoj se bilo nemoguće kontrolirati. Nisam mogla ni shvatiti ni prihvatiti. Tri godine, a to su bila sva njegova proljeća, sva ljeta, sve jeseni i sve zime – sav život. Djeca su sutradan došla s isječkom osmrtnice iz novina. Govorila su o tome preporučavajući ono što su čula kod kuće (kako se dogodilo, gdje, zašto, a imala su i predodžbu o krivcima). Pitala su hoće li Sergio ikada više doći u vrtić, gdje je on sada, je li postao anđeo, je li ostao na zemlji, zašto vozač nije pazio, mogu li oni pričati s njim... Dio čovjeka je i tuga. Pokazala sam je.

I ovaj put u prihvaćanju situacije pomogla je maštaonica. Djeca su preko zvjezdica slala svom prijatelju poruke i crteže, a neki su mu željeli poslati i najdražu igračku. Upalili smo lumin pored slike. "To je da Sergio vidi put do vrtića po mraku!" rekla mi je Ana (3,5 god.). "Ugasi vatlu (I=r), opaliti će se!" molila je Franita (3 god.), a Katarina (4 god.) je, dugo šuteći, razmišljala. Onda je rekla: "Reci mi da ćemo i mi svi jednoga dana postati zvjezdice i da ćemo se opet skupa igrati, samo ne na zemlji nego na nebu." Dijete od tek navršene četiri godine!

Vrijeme je prolazilo, život se nastavio dalje. Sljedeće dvije godine igrali smo se, družili i maštali bez Sergia, no nitko od nas na njega nije zaboravio. Nakon dvije godine Danie-la, (5 god.) je iz novčanika izvukla Sergiovu sliku. Pogledala me i upitala: "Je li još na nebu?" "Mislim da je ona naj-sjajinija zvijezdana upravo on", rekla sam. runo (6 god.) je upravo vrtio globus i rekao: "Ako je i zemlja

Maštaonica u vrtiću

zvijezda, onda smo i mi svi zvijezde." Uslijedila su pitanja: Kako to misliš?; Zašto tako misliš?; Možemo li provjeriti to što govoriš?; Kako?... a Bruno nam je sve lijepo objasnio: "Pa zemlja se vrti u svemiru. Sve što se vrti u svemiru, samo sjaji kad se gleda iz velike daljine. Mislim da tako i zemlja sjaji za one na Marsu, ako nekoga tamo ima. Od tog sjaja bude prašina. Ona se prosipa po ljudima. To je prašina od zvijezda. Ali ne sjaje svi ljudi. Samo oni koji najbolje rade. Hajduk sjaji jer najbolje igra, svi idu kupiti čevape u "limenku" jer ih tamo najbolje rade, mama kaže da joj nije teško čekati kod frizera kad je super očiša... eto vidiš da netko sjaji, a netko je mračan. One koji se sjaje, bolje se vidi."

Nastojeći pomoći djeci da prebrode probleme, traume i stresove s kojima se susreću, katkad i posve intuitivno pronademo neki svoj *zaobilazni* put do dječjih srca. Ja sam, kao dječja pjesnikinja i dramaturginja, istražila mogućnosti rješavanja problema na način koji je bio blizak mojoj osobnosti i koji se prirodno uklapa u moja kreativna nastojanja i moje sklonost prema maštanju. Možda je *tajna* upravo u tomu – da budemo ono što doista jesmo kad želimo da nam djeca vjeruju dok im pomažemo riješiti neki problem. Možda se tada, kako bi rekao mali Bruno, "po nama prospe zvjezdana prašina" pa *slajimo* tako da nas djeca bolje vide i razumiju. •